

Шостко О. Ю.

6.4. Пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності органів кримінального розслідування та прокурора в Україні у сфері протидії злочинності з урахуванням позитивного європейського досвіду

Отже, враховуючи все вищевикладене у даному підрозділі, можемо виокремити такі показники результативної діяльності системи кримі-

нальної юстиції у сфері протидії злочинності в окремих європейських країнах, які варто взяти до уваги вітчизняним практичним працівникам і науковцям.

Ефективність діяльності повинна оцінюватися за допомогою комплексу критеріїв. Існуюча практика оцінювання роботи органів досудового розслідування та прокурора в Україні лише за кількісними статистичними показниками (рівень, коефіцієнти, динаміка) й відсотком розкриття злочинів призводить до фальсифікації результатів роботи різних підрозділів та культивує розквіт процентоманії. Такий старий радянський підхід із використанням «дутих» цифр і плану на виявлення, розкриття, передачу кримінальних справ до суду є пасткою. Оцінювання роботи правоохоронців за таким критерієм априорі не передбачає всебічної, копіткої, узгодженої між усіма підрозділами діяльності, спрямованої на виявлення й ліквідацію всіх сегментів злочинних організацій¹. Дана ситуація багато в чому зумовлена як неадекватним законодавчим забезпеченням, так і відсутністю реальних дій щодо реформування системи правоохоронних органів України. Тому актуальним є дослідження з метою виявити, наскільки відчутною є різниця між кількістю заяв і повідомлень про злочини, зареєстрованими злочинами, направленими до суду кримінальними справами й чисельністю засуджених осіб. Чим більші «ножиці» у цих показниках, тим серйознішими є проблеми на етапах досудового слідства і розгляду кримінальних справ у судах. Отже, одним із головних завдань правоохоронних органів має стати повна реєстрація злочинів. Зростання кількісно-якісних статистичних показників викритої злочинної діяльності може свідчити про кращу роботу правоохоронців, їх активність, а значить, і зменшення обсягів латентної злочинності.

Необхідно проаналізувати інформацію за видами злочинів, категоріями осіб, притягнутих до відповідальності, органами розслідування, причинами припинення кримінальних справ і повернення їх на додаткове розслідування, за результатами розгляду справ конкретними судьями і т. п., щоб установити, які категорії справ, на якій саме

¹ Шостко, О. Ю. Процентоманія [Текст] / О. Ю. Шостко // Дзеркало тижня. – 2006. – 13 трав. (№ 18). – С. 6.

стадії та з яких конкретних причин не отримують свого логічного завершення¹.

Недопущення вчинення злочинів (профілактика, відвернення, припинення), тобто робота «на випередження» повинна оцінюватись як індикатор ефективності діяльності того чи іншого підрозділу правоохоронного органу. Одним із критеріїв ефективності є законність дій оперативно-розшукових підрозділів, слідчих, прокурорів, зменшення кількості скарг громадян на їх протизаконні дії.

Важливим критерієм оцінювання роботи правоохоронних органів у країнах сталої демократії є громадська думка населення того чи іншого територіального осередку або всієї держави щодо стану захисту своїх законних прав та інтересів, у тому числі стосовно надання необхідної і своєчасної допомоги потерпілим від злочинів. Оскільки повідомлення у пресі щодо вчинених злочинів, корупційних дій тієї чи іншої службової особи є приводом до порушення кримінальної справи, слід звернути увагу керівництва МВС, СБУ, Генеральної прокуратури на важливість відстеження матеріалів преси, в тому числі інтернет-видань, звернень громадян для подальшого їх аналізу, а також оприлюднення звітів стосовно результатів роботи у цьому напрямі².

Важливим індикатором ефективності роботи правоохоронних органів є кількість вилученого майна й активів, які були придбані злочинцями в результаті злочинної діяльності. Оскільки українське кримінальне і кримінально-процесуальне законодавство не узгоджене з ратифікованими міжнародно-правовими документами у цьому питанні, прийняття нового КПК, за основу якого буде покладено проект, підготовлений робочою групою Національної комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права з урахуванням положень між-

---

¹ Корнієнко, М. В. Протидія організованій злочинності в країнах ЄС та США [Текст] / М. В. Корнієнко. – К. : НТВ Правник, 2002. – С. 115.

² До речі, ефективність американської поліції оцінюється за такими показниками: законність у діях поліції, активність у підтримці правопорядку (наприклад, кількість арештів), зв'язок із населенням. Див.: Свон, Р. Д. Эффективность правоохранительной деятельности и ее кадровое обеспечение в США и России [Текст] / Р. Д. Свон ; под общ. ред. В. П. Сальникова. – СПб. : С.-Петербург. ун-т МВД России : Алетейя, 2000. – С. 79–81.

народних конвенцій, є першочерговим завданням¹. Досвід демократичних держав світу свідчить про те, що основною й ефективною стратегією протидії злочинності, в тому числі транснаціонального характеру (у сфері незаконного обігу наркотиків, торгівлі людьми тощо), а також тероризму, злочинам у сфері економіки, є конфіскація майна осіб, які нажили його злочинним шляхом. Ця законодавча норма спрямована на зменшення благ, отриманих незаконно і несправедливо. Конфіскація доходів, отриманих від злочинів, має декілька позитивних моментів. Це перш за все: а) превентивний, оскільки отримання економічної вигоди є основною причиною більшості злочинів; б) запобігає проникненню нелегальних доходів у легальну економіку; в) усуває засоби вчинення злочинів у майбутньому; г) допомагає економічно знешкоджувати керівництво кримінальної організації; д) підтримує верховенство права й моральні принципи, згідно з якими ніхто не може збагачуватись у протиправний спосіб².

Усе частіше в окремих європейських країнах ефективність протидії злочинності вимірюється ступенем відвернутої шкоди, а не такими тактичними засобами, як кількість арештів, винесених вироків та кількість проведених спеціальних операцій. Ефективність роботи органів досудового розслідування та прокурора повинна визначатись як цим показником, так і рівнем відшкодування збитків від злочинів винними особами.

При розгляді й інтерпретації статистичних даних щодо виявлених фактів організованої злочинної діяльності найбільшу увагу важливо приділяти такому показнику, як структура виявлених злочинів, вчинених організованими групами і злочинними організаціями. Про ефективну роботу відповідних підрозділів можуть свідчити такі відомості: а) найбільшу питому вагу мають злочини економічної спрямованості, у сфе-

---

¹ Шостко, О. Ю. Деякі питання забезпечення протидії організованій злочинності у проєкті КПК України [Текст] / О. Ю. Шостко // Боротьба з організ. злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журн. – К. : Міжвідомч. наук.-дослід. центр проблем боротьби з організованою злочинністю РНБО України. – Вип. 17. – 2007. – С. 139.

² CARDS Regional programme 2002/2003. Financial Investigations and Confiscation of Proceeds from Crime [Електронний ресурс] // Council of Europe. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/combating_economic_crime/3_technical_cooperation/CARPO/FI_General_ENG_final.pdf. – Заголовок з екрана.

рі наркобізнесу, приватизації, у кредитно-фінансовій системі, а не загальнокримінальні (крадіжки, розбійні напади, грабежі); б) чисельний склад організованої групи (або злочинної організації) не є мінімальним (3 або 5 осіб); в) до кримінальної відповідальності притягнуті організатори й керівники, виявлено міжрегіональні або міжнародні кримінальні зв'язки; г) доведеною є наявність корумпованих зв'язків злочинців в органах влади, окремих правоохоронних органах, без чого діяльність організованої злочинності є неможливою. Слід звертати увагу також на тяжкість злочинів і матеріальні збитки (злочини можна ранжувати за цими критеріями).

Ефективність роботи європейських спеціалізованих агентств вимірюється серед іншого кількістю виявлених та знешкоджених організаторів, керівників організованої злочинної діяльності. Без допомоги «пересічних» учасників викрити їх майже неможливо. Тому у протидії найбільш небезпечній злочинності потрібно у першу чергу спиратись на показання свідків, потерпілих, а також пересічних членів організованих груп і злочинних організацій, які можуть зруйнувати кримінальні спільноти¹.

При оцінці ефективності роботи спеціальних підрозділів щодо протидії організованій злочинності необхідно класифікувати кримінальних лідерів і «авторитетів» у залежності від масштабів їх діяльності та враховувати цей масштаб при оцінці результатів боротьби із вказаними особами; притягувати кримінального лідера або «авторитета» до кримінальної відповідальності за вчинення ситуативних, побутових та інших «неорганізованих» злочинів (носіння зброї, наркотичних засобів, хуліганство, порушення правил дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів та ін.); увести достовірний та повний оперативнорозшуковий облік осіб вказаної категорії; уніфікувати зібрані облікові матеріали, розробити належне програмне забезпечення, дотримуватися режиму конфіденційності, заходів захисту, підготувати відповідні відомчі нормативні акти, активно використовувати, поповнювати та обнов-

---

¹ Шостко, О. Ю. Проблеми підвищення ефективності діяльності органів кримінального переслідування у сфері протидії організованій злочинності в Україні з урахуванням сучасної політики ЄС [Текст] / О. Ю. Шостко // Правові засади підвищення ефективності боротьби зі злочинністю в Україні : матеріали наук. конф. (15 трав. 2008 р.) / ред. кол. : В. І. Борисов (голов. ред.) та ін. – Х. : Право, 2008. – С. 291.

ляти спеціалізований банк даних про лідерів злочинного середовища, організаторів і активних учасників міжнародних і міжрегіональних організованих злочинних співтовариств¹.

Однією з головних складових формування і реалізації ефективної системи протидії злочинності є чітка взаємодія держав, у першу чергу, їх правоохоронних органів, на регіональному і міжнародному рівнях, участь у спільних заходах, запроваджених у межах Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Інтерполу та інших міжнародних інституцій.

Ефективність, безумовно, залежить від багатьох чинників. Але професіоналізм, майстерність кожного працівника, тобто суб'єктивний чинник, є основним. Тому, крім загальної оцінки того чи іншого правоохоронного органу, важливою є оцінка якісних показників роботи окремого співробітника, дослідження його особистого професійного зростання, моральних якостей. Просування по службі повинні залежати саме від цих критеріїв.

Відомо, що ефективність/неефективність роботи органів кримінальної юстиції є одним із чинників, що впливає на рівень поширення злочинності та її найбільш небезпечних видів. Для підвищення ефективності правозастовчої діяльності в Україні потрібно активізувати міжнародне співробітництво. Зокрема, для України важливим є те, що, наприклад, Євроюст для виконання своїх завдань уповноважений укладати угоди і встановлювати співробітництво з третіми країнами, що не є членами ЄС. Беручи до уваги той факт, що допомога і підтримка Євроюсту у кримінальному переслідуванні злочинців – членів організованих спільнот, яку він надає за запитами країн, сприяє скорішому знешкодженню організованих груп та злочинних організацій, украї важливим є підписання відповідної міжнародної угоди з цією організацією. Тим паче, що робочі органи ЄС закликають держави розширювати оперативне співробітництво між компетентними органами, особливо у рамках двосторонніх і багатосторонніх механізмів і угод.

Враховуючи відсутність правової регламентації відносин України та європейських наднаціональних правоохоронних структур, варто розробити законопроект «Про організаційно-правові засади участі України

---

¹ Скобликов, П. А. Актуальные проблемы с коррупцией и организованной преступностью в современной России [Текст] / П. А. Скобликов. – М. : Норма, 2008. – С. 74.

в європейських міждержавних правозастосовних органах» та підписати відповідні двосторонні угоди про співробітництво з ними.

Отже, Україні потрібно узгодити форми, методи, процедури, які є загальноприйнятими в європейських державах щодо протидії злочинності згідно з підходами Європейського Союзу та Ради Європи, внести відповідні зміни до кримінального і кримінально-процесуального законодавства, прийняти нові закони, в тому числі ті, що регулюють створення і функціонування Національного бюро розслідувань, підписати двосторонні угоди зі спеціальними наднаціональними структурами (Європол, Євроюст), а також окремими країнами у сфері співробітництва правоохоронних органів, брати участь у спільних заходах країн ЄС у сфері протидії злочинності.

Нашій державі насамперед необхідно практично почати реалізувати взяті зобов'язання, які містяться у ратифікованих Україною міжнародно-правових документах, у тому числі в Угоді про партнерство і співробітництво з ЄС, у Плані дій ЄС у галузі юстиції і внутрішніх справ, і які стосуються стратегічних напрямів протидії найбільш небезпечним видам злочинності. Тому важливим напрямком співробітництва між Україною та ЄС є надання підтримки та допомоги нашій державі у наближенні законодавства до норм ЄС, удосконаленні системи правоохоронних і судових органів з метою їх пристосування до норм відповідних адміністративних структур Європейського Союзу, а також в утвердженні принципу верховенства права, неухильного виконання законів та судових рішень. Усе це, з нашої точки зору, сприятиме більш ефективній діяльності органів кримінальної юстиції у сфері протидії злочинності.

Висновки до розділу 6

1. Ефективну діяльність правоохоронних органів слід визнати одним з основних шляхів зменшення рівня злочинності у русі так званого традиційного підходу. На європейському континенті вирізняються два види органів, які уповноважені здійснювати протидію злочинності: 1) правоохоронні органи загальної компетенції та 2) правоохоронні органи спеціальної компетенції.

У більшості країн основним правоохоронним органом загальної компетенції є поліція, яка структурно підпорядкована міністерству внутрішніх справ країни. Органи спеціальної компетенції створюються з метою боротьби з найбільш небезпечними видами злочинності, наприклад, організованою злочинністю. Такими органами є або структурні підрозділи поліції (міністерства внутрішніх справ), або незалежні агенції, служби, департаменти тощо. Останні створені, зокрема, в Італії, Великій Британії, Норвегії, Польщі, Угорщині, Чехії, Хорватії, Болгарії. Окремі спеціалізовані підрозділи створюються також для протидії деяким найбільш поширеним або небезпечним видам (формам) організованої злочинної діяльності.

2. Критеріями оцінки ефективності діяльності органів досудового розслідування та прокурора є: зниження рівня злочинності та її найбільш небезпечних проявів, а також корупції у системі кримінальної юстиції, зменшення шкоди від злочинності, з одного боку, яка співвідноситься з витратами правоохоронної системи (кадровими, матеріально-технічними, робочого часу), з другого.

3. У багатьох країнах у правоохоронних органах створені спільні оперативні бази даних на цих злочинців. Необхідно активно використовувати, поповнювати та оновлювати спеціалізований банк даних про лідерів злочинного середовища, організаторів та активних учасників міжнародних і міжрегіональних організованих злочинних співтовариств. Саме ефективне використання інформації про злочинну «еліту», яке допомагає знешкодженню організованих груп і злочинних організацій, професійних злочинців, приводить до результативної роботи як окремих підрозділів, так і конкретних правоохоронних органів.

4. У 2004 р. Рада Європейського Союзу затвердила Гаазьку програму створення зони свободи, безпеки і справедливості на 2005–2010 рр.¹ У ній підкреслюється необхідність вироблення нового європейського механізму правоохоронної діяльності на підставі оперативної інформації (Intelligence-Led Law Enforcement Mechanism).

5. Самостійного значення набуває проблема визначення оптимальних шляхів інструментального використання соціологічних методів при

---

¹ The Hague Programme – Ten priorities for the next five years [Електронний ресурс] : (10th May 2005) / European Commission // Europa. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/justice_home/news/information_dossiers/the_hague_priorities/. – Заголовок з екрана.

оцінці ефективності діяльності органів досудового розслідування та прокурора. Вони акцентовані перш за все на фіксацію криміногенної ситуації, тобто тих її параметрів, що дозволяють робити висновки про стан ефективності поточної активності правоохоронних органів та прогнозувати її пріоритети та форми на майбутнє. При цьому звертається увага на три перспективні методики.

По-перше, опитування населення з метою виявлення питомої ваги потерпілих від злочинів (дослідження «віктимізації населення»). Такі дослідження проводяться за репрезентативними вибірками, в окремих випадках – у рамках комплексних загальнонаціональних опитувань населення стосовно базових показників якості життя. По-друге, опитування населення з метою виявлення рівня поширеності різних типів девіантної та делінквентної поведінки. По-третє, опитування населення з метою виявлення ставлення до наслідків злочинних дій. Це опитування проводиться за різними методиками і має на меті визначення суб'єктивного сприйняття тих матеріальних та нематеріальних втрат, які особа несе у випадку вчинення злочинів відносно неї, її майна, близьких тощо. Ставиться питання щодо використання якісних методів (методу фокус-групи, глибинного інтерв'ю, тощо) у дослідженнях із даної проблеми¹. У тому, що соціологічні методи оцінки ефективності пов'язуються виключно з кількісними методами, вбачається суттєве обмеження для реального використання соціологічних методів у процедурах оцінки ефективності правоохоронної діяльності.

6. Однією з головних складових формування і реалізації ефективної системи протидії злочинності є чітка взаємодія держав, у першу чергу, їх правоохоронних органів, на регіональному і міжнародному рівнях, участь у спільних заходах, запроваджених у межах Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Інтерполу та інших міжнародних інституцій.

7. Ефективність, безумовно, залежить від багатьох чинників. Але професіоналізм, майстерність кожного працівника, тобто суб'єктивний чинник, є основним. Тому, крім загальної оцінки того чи іншого право-

---

¹ Сердюк, О. В. Соціологічні методи оцінки ефективності правоохоронної діяльності: можливості та обмеження [Текст] / О. В. Сердюк // Правові засади підвищення ефективності боротьби зі злочинністю в Україні : матеріали наук. конф. (15 трав. 2008 р.) / ред. кол. : В. І. Борисов (голов. ред.) та ін. – Х. : Право, 2008. – С. 284–287.

охоронного органу, важливою є оцінка якісних показників роботи окремого співробітника, дослідження його особистого професійного зростання, моральних якостей. Просування по службі повинні залежати саме від цих критеріїв.

8. Відомо, що ефективність/неефективність роботи органів кримінальної юстиції є одним із чинників, що впливає на рівень поширення злочинності та її найбільш небезпечних видів. Для підвищення ефективності правозастовчої діяльності в Україні потрібно активізувати міжнародне співробітництво. Зокрема, для України є важливим те, що, наприклад, Євроюст для виконання своїх завдань уповноважений укладати угоди і встановлювати співробітництво з третіми країнами, що не є членами ЄС. Беручи до уваги той факт, що допомога і підтримка Євроюсту у кримінальному переслідуванні злочинців – членів організованих спільнот, яку він надає за запитами країн, сприяє скорішому знешкодженню організованих груп та злочинних організацій, украй важливим є підписання відповідної міжнародної угоди з цією організацією. Тим паче, що робочі органи ЄС закликають держави розширювати оперативне співробітництво між компетентними органами, особливо у рамках двосторонніх і багатосторонніх механізмів і угод.

Враховуючи відсутність правової регламентації відносин України та європейських наднаціональних правоохоронних структур, варто розробити законопроект «Про організаційно-правові засади участі України в європейських міжурядових правозастосовних органах» та підписати відповідні двосторонні угоди про співробітництво з ними.

Національна академія правових наук України

Інститут вивчення проблем злочинності
Національної академії правових наук України

Проблеми забезпечення ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні

Монографія

За загальною редакцією
академіка Національної академії правових наук України,
професора **В. І. Борисова**,
академіка Національної академії правових наук України,
професора **В. С. Зеленецького**

Харків
«Право»
2010

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту вивчення проблем злочинності
Національної академії правових наук України
(протокол № 10 від 23 грудня 2009 р.)

Рецензенти:

В. О. Коновалова – академік НАПрН України, професор, д-р юрид. наук;
В. В. Голина – член-кор. НАПрН України, професор, д-р юрид. наук;
О. В. Капліна – доцент, д-р юрид. наук;
В. І. Тютюгін – професор, канд. юрид. наук

Авторський колектив:

Вступ – *В. І. Борисов, В. С. Зеленецький*; розд. 1 – відп. ред. *В. С. Зеленецький*;
автори: підрозд. 1.1 – *Н. В. Сібільова*; підрозд. 1.2 – *О. В. Сердюк*; підрозд. 1.3 –
В. С. Зеленецький, Л. М. Лобойко; розд. 2 – відп. ред. *В. І. Борисов*; підрозд.
2.1 – *Л. В. Дорош*; підрозд. 2.2 – *В. І. Борисов, Л. М. Демидова, О. О. Пащенко*; підрозд.
2.3 – *Л. М. Демидова, О. М. Лемешко, О. О. Пащенко*; підрозд. 2.4 – *В. І. Борисов,*
Л. М. Демидова, О. О. Пащенко; розд. 3 – відп. ред. *В. С. Зеленецький*; підрозд. 3.1,
3.2, 3.3 – *В. С. Зеленецький, Н. В. Глинська*; підрозд. 3.4 – *В. С. Зеленецький,*
Л. М. Лобойко; розд. 4 – відп. ред. *Н. В. Сібільова*; підрозд. 4.1, 4.2 – *О. Г. Шило*;
розд. 5 – відп. ред. *В. Ю. Шенітько*; підрозд. 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 – *В. Ю. Шенітько,*
В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва; розд. 6 – відп. ред. *О. Ю. Шостко*; підрозд. 6.1 –
О. Ю. Шостко, Т. Є. Дунаєва; підрозд. 6.2 – *О. Ю. Шостко*; підрозд. 6.3 –
О. В. Сердюк; підрозд. 6.4 – *О. Ю. Шостко*

П 78 **Проблеми** забезпечення ефективності діяльності органів кримі-
нального переслідування в Україні : монографія / кол. авт. ; за заг. ред.
В. І. Борисова, В. С. Зеленецького. – Х. : Право, 2010. – *** с.

ISBN 978-966-458-186-5

Монографію присвячено численним проблемам оцінки ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні та шляхам її забезпечення. У роботі розкривається, зокрема, ефективність застосування кримінально-правових норм, наводяться критерії оцінки результативності кримінально-процесуальної діяльності і судового контролю, визначаються чинники, що свідчать про ефективність організаційно-тактичних засобів досудового розслідування. При цьому певна увага у монографії відводиться аналізу міжнародного досвіду в цій сфері.

Для науковців, працівників правоохоронних і судових органів, викладачів, аспірантів та студентів юридичних навчальних закладів.

ББК 67.9(4УКР)73

Зміст

Вступ	6
-------------	---

Розділ 1

КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ

1.1. Кримінальне переслідування та його суб'єкти (органи дізнання, органи досудового слідства та прокурор)	15
1.2. Теоретичні аспекти оцінювання ефективності в правовій сфері.....	47
1.3. Критерії, показники та суб'єкти оцінки ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні	59
Висновки до розділу 1	84

Розділ 2

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ ОРГАНАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ПРОКУРОРОМ

2.1. Поняття, структура та види кримінально-правових норм.....	87
2.2. Поняття, ознаки та стадії застосування кримінально- правових норм органами досудового розслідування та прокурором	104
2.3. Ефективність застосування кримінально-правових норм органами досудового розслідування та прокурором: поняття, критерії та показники	121
2.4. Актуальні проблеми забезпечення ефективності застосування кримінально-правових норм органами досудового розслідування та прокурором і шляхи її підвищення	136
Висновки до розділу 2	146

Розділ 3
ЕФЕКТИВНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО
РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ПРОКУРОРА

3.1. Поняття та зміст кримінально-процесуальної діяльності органів досудового розслідування та прокурора.....	149
3.2. Структурно-функціональний підхід до оцінки ефективності кримінально-процесуальної діяльності органів досудового розслідування та прокурора.....	197
3.3. Інструментарій оцінки кримінально-процесуальної діяльності органів досудового розслідування та прокурора.....	211
3.4. Загальні напрями підвищення ефективності діяльності органів досудового розслідування та прокурора.....	228
Висновки до розділу 3	243

Розділ 4
ЕФЕКТИВНІСТЬ СУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НА ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

4.1. Зміст і види судової діяльності на досудовому провадженні.....	247
4.2. Роль та значення судової влади в оптимізації діяльності органів досудового розслідування та прокурора	258
Висновки до розділу 4	273

Розділ 5
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ
ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

5.1. Поняття організаційно-тактичних засобів та їх значення для оптимізації досудового розслідування	276
5.2. Критерії та показники визначення ефективності організаційно-тактичних засобів здійснення досудового розслідування	295

5.3. Роль типових систем тактичних прийомів у підвищенні ефективності провадження окремих слідчих дій	308
5.4. Тактичні операції як засіб підвищення ефективності вирішення завдань розслідування	334
Висновки до розділу 5	352

Розділ 6

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ПРОКУРОРА У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

6.1. Основні критерії оцінки ефективності діяльності органів досудового розслідування та прокурора в європейських країнах у сфері протидії злочинності	354
6.2. Досвід окремих європейських країн щодо оцінки ефективності діяльності органів досудового розслідування та прокурора у сфері протидії злочинності	364
6.3. Соціологічні методи оцінки ефективності діяльності органів досудового розслідування та прокурора у сфері протидії злочинності в європейських країнах	379
6.4. Пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності органів кримінального розслідування та прокурора в Україні у сфері протидії злочинності з урахуванням позитивного європейського досвіду	385
Висновки до розділу 6	391